

INHOUD

AAN DE LEZER

9

EERSTE VOORDRACHT

II

Jahwe – Mohammed – Boeddha – Christus

Berlijn 13 maart 1911

De verhouding van het maanlicht tot het zonlicht als beeld voor de verhouding van de Jahwe-religie tot de Christus-religie. De herhaling van de voorchristelijke kultuurtijdperken en de na-atlantische kultuurtijdperken. De islam als 'revival' van de oud-hebreeuwse Jahwe-religie en de nachristelijke tijd. Het samenstromen van de Mohammed-impuls en de Christus-impuls van de zesde tot de twaalfde eeuw. De nastromende golf van de griekse cultuur van de twaalfde tot de achttiende eeuw. De nieuwe nevenstroming van het christendom die na Goethe inzette, het vernieuwde boeddhisme als Mercurius-stroming. De legende van Barlaäm en Josafat. De bijdrage van de karma-idee aan het begrijpen van door de natuurwetenschap nieuw ontdekte feiten. Het konflikt tussen Haeckel en Wilhelm His als symptoom voor de noodzaak van natuurwetenschappelijke begrippen. Het probleem van geesteswetenschappelijke waarheden.

TWEEDE VOORDRACHT

37

De drie vormen van het christendom en de islam

Dornach, 19 maart 1924

In het oosterse christendom, de eerste vorm van het christendom, gaat het veeleer om de kultus dan om de leer. Het romeinse christendom, de tweede vorm van het christendom, heeft ook wel de kultus behouden, maar hecht veel meer waard aan de leer. De islam en zijn grondbeginsel: er is maar één god. De drieëenheid Va-

der, Zoon en Heilige Geest. De Vadergod is overal in de natuur; de Zoongod is overal waar mensen vrije wil ontwikkelen; en de derde gestalte is de Geestgod, die de wil weer heiligt en vergeestelijkt. Deze drie goddelijke gestalten zijn echter één en werken in de mens als een eenheid. Fatalisme in de islam. Karel de Grote. Haroen al Rasjid. Het geestelijke element dat de oude wetenschap heeft verspreid, is met de islam naar Europa gekomen. Strijd tussen het christendom en de islam. In het oosterse christendom is de Vadergod meer tot zijn recht gekomen. De grote scheuring der kerken. De Arabieren en hun uitgesproken natuurreligie. De speciale manier van de Turken om naar God te kijken ging op de islam over. De kruistochten drukken de strijd tussen het christendom en de turks geworden islam uit. De oosterse oeroude wetenschap werd meegebracht van de kruistochten. Aan de derde vorm van het christendom, het evangelische christendom, ligt de impuls ten grondslag om het christendom door het innerlijke leven te leren kennen. Luther en Hus. Het leren kennen van het evangelie. Het ware christendom werd in alle drie de vormen van het christendom niet meer begrepen.

DERDE VOORDRACHT

Het christendom – een wereldopvatting groter dan alle religies

Berlijn, 13 mei 1908

Het rechtstreekse ervaren van de bovenzinnelijke wereld (Atlantis) en de geheugen-religie (na-Atlantis). Mythen en sagen. Het ontstaan van de joga. De voorouderkultus en de daaruit ontstaande religieuze systemen. De Vedanta filosofie. Het systeem van de Hebreërs; van de Egyptenaren. Het religieuze systeem van de Grieken. De griekse bouwkunst. De gothiek. De romaanse bouwkunst. Het christendom. De figuur van Jezus Christus. De veruiterlijking door de moderne wetenschap. De samenhang van het etherlichaam met het fysieke lichaam in vroeger tijden, in de tegenwoordige tijd en in de toekomst. Over de geestelijke dood. Het christendom is als wereldbeschouwing groter dan alle religies.

57

AANTEKENINGEN

73

RUDOLF STEINER OVER DE VERSLAGEN VAN DE VOORDRACHTEN

78